

בין שתיים לארבע

אריה ארנון

העימות נמשך. כבר שמונה עשרה חודשים ישראלים ופלסטינים מקבלים צווי 8, רשמיים ותוצרת בית, ומתגייסים להכרעת האויב. אחד הקורבנות הראשונים במלחמה, חלק יאמרו קורבנות הכרחיים, היא המחשבה הביקורתית. כך אצלנו כך אצלם. צווי ה 8 מגייסים את רוב רובם של בני ובנות שני העמים למען המאמץ הלאומי-המלחמתי; אנחנו נגדם. ואנחנו חיבים לנצח.

כך, מוצאים עצמם עשרה מיליון בני אדם בקירוב, המחלקים את כבדת הארץ הקטנה שבין הים לירדן, כ"שיכים" לאחד משני המחנות הניצים. אלה שאינם מזדרזים להתיצב, נשאלים מיד: "הלנו אתם או לצרנו?". השיח הציבורי, בשני הצדדים, אינו משאיר מקום רב לאילו המסרבים לענות את התשובה הנכונה, הפטריוטית: "לנו, כמובן".

אך השיח הציבורי הנוכחי מסתיר זרמי מעמקים חשובים, זרמים שהפוליטיקאים הממוסדים חרדים מהם. מתחת לפנים הגלויות והאכזריות, של שני שבטים ניצים, מסתתרים, עדיין, ארבעה מחנות החלוקים ביניהם בכל. בפרט הם חלוקים בשאלת המפתח: מה נעשה אחרי שנכניע את אויבנו.

למחנה הסירוב הישראלי, זה שמנסה להציג עצמו כבר שמונה עשרה חודשים כמרכז הישראלי, יש תשובה חדה. לאחר הניצחון במלחמה נכונן בארץ ישראל, כולה, את הריבונות היהודית. מי שיתנגד – יטופל. אך מחנה הסירוב הישראלי, שאינו מוכן לקבל כי בארץ חיים שני עמים ולכן יש לכונן בה שתי ריבונויות, נשען על קנה רצון. הציבור הישראלי אינו שותף להנחות היסוד שלו.

הציבור הישראלי, גם כשהוא מתגייס למלחמה משום שחלקו טועה לחשוב שהיא מלחמת הגנה ואין ברירה, מבין כי יש בארץ שני עמים, ולכן יש להסכים לפתרון של שתי מדינות. אם קולו של הציבור הזה נחלש בשיח הציבורי, אין זה משום ששינה את דעתו, אלא מכיוון שהשתכנע, בטעות לדעתי, כי אין פרטנר היום להסדר מרצון. אך אם תופיע אלטרנטיבה, כפויה, בינלאומית, או אולי כפרטנר בצד השני, יודעים גם חסידי הסירוב הישראלי כי הם יהיו מיד למיעוט. ולכן הפוליטיקאים שביניהם, ובהם גם ראש הממשלה, עושים הכל כדי שרגע זה לא יגיע.

מחנה הסירוב הפלסטיני הפך גם הוא למרכז המערכת הציבורית הפלסטינית. תחת גלי האלימות המתגברת, בה מוצג הצד השני כשטן והצד שלי כצדיק, קרסו הגבולות בין סרבני ההסדר הפלסטינים ותומכי הפשרה המדינית בין העמים. ישראל, של ברק ושל שרון, עשתה לא מעט על מנת לחזק את המבדיל בין המחנות הפלסטינים, אך אין ספק כי גם החלטות שלהם תרמו לכך תרומה קטלנית. העובדה כי כיום אין כמעט אדם בישראל היודע בוודאות מה ההבדל המדיני בין מר יאסין ומר עראפת הצועק בגרון ניהר כי "מיליוני שהידים צועדים לירושלים", היא אות לעומק הקריסה של תפישת ארבע המחנות. כשראש ממשלת ישראל שנרצח, יצחק רבין, הוביל את תהליך הפשרה בין העמים, כל ילד ידע כי יש בישראל שני מחנות, מחנה שלום ופרופלורים משיחיים, ויש גם שני מחנות בפלסטין. היום, בעקבות נצחוננו (הזמני?) של שיח ה"אין פרטנר" אצלנו ואצלם, נותרנו בעולם פשוט. אין פרטנרים ויש רק שני מחנות הלוחמים, בצדק כמובן, כי אין לשניהם ברירה.

אך לעשרה מיליוני האנשים החיים בין הים לירדן יש ברירה. וסקרי דעת הקהל מגלים כי הם מבינים ומוכנים לחזור למערכת המרובעת, זו שתחייב כל מחנה פשרה להתעמת עם ה(ס)רבנים שלו. המנהיגים, שאינם מוכנים לשלם את המחיר של עימות פנימי, הם האחראים לשפך הדם הנמשך.